

## **התחדשות קידוש החודש ועיבור השנה בארץ ישראל**

האם יש משמעות כיום למצוות קידוש החודש כשיש לנו לוח מסודר? האם יש משמעות כיום לעובדה שקידוש החודש נעשה בארץ ישראל? ומדוע בכלל זו המצווה הראשונה שקיבלנו כשיצאנו ממצרים?

### **תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יא עמוד ב**

תנו רבנן: אין מעברין את השנים אלא ביהודה, ואם עיברה בגליל - מעוברת. העיד חנניה איש אונו: אם עיברה בגליל אינה מעוברת. אמר רבי יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי: מאי טעמא דחנניה איש אונו - אמר קרא לשכנו תדרשו ובאת שמה, כל דרישה שאתה דורש - לא יהיו אלא בשכנו של מקום.

### **תלמוד ירושלמי מסכת סנהדרין פרק א הלכה ב**

אין מעברין אותה בח"ל ואם עיברה אינה מעוברת... ביכולין לעבר בארץ ישראל אבל בשאינן יכולין לעבר בארץ ישראל שמעברין אותה בחוצה לארץ. ירמיה עיבר בחוצה לארץ. יחזקאל עיבר בחוצה לארץ. ברוך בן נריה עיבר בחוצה לארץ.

### **תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סג עמוד א - עמוד ב**

חנינא בן אחי רבי יהושע לגולה היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ. שגרו אחריו שני תלמידי חכמים רבי יוסי בן כיפר ובן בנו של זכריה בן קבוטל... אם שומע - מוטב, ואם לאו - יהא בנדוי... ויאמרו: אין להם חלק באלהי ישראל. מיד געו כל העם בבכיה ואמרו: חס ושלום! יש לנו חלק באלהי ישראל. וכל כך למה? - משום שנאמר כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

### **תוספות מסכת סנהדרין דף יא עמוד ב ד"ה אין מעברין**

... וקשה קצת דבברכות (שם): נפקא לן מדכתיב כי מציון תצא תורה וגו' והכא מייתי מלשכנו תדרשו.

### **מהרש"א [חדושי אגדות] מסכת ברכות דף סג עמוד ב**

... דמלשכנו תדרשו ובאת שמה וגו' לא אימעית חו"ל אלא בזמן שבהמ"ק קיים דהיינו לשכנו בזמן שהשכינה שורה שם אבל בזמן שאין בהמ"ק קיים לא אימעית מההוא קרא והכא בזמן שאין בהמ"ק קיים קיימין ולכך אצטריך ליה למעוטי מהאי קרא כי מציון תצא תורה וגו' וק"ל:

### **ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קנג**

והמצוה הקנ"ג היא שצונו ית' לקדש חדשים ולחשב חדשים ושנים... שמצוה זו אינה מסורה לכל איש ואיש... מצוה זו לא יעשה אותה לעולם זולת בית דין הגדול לבד. ובארץ ישראל לבד. ולכן בטלה הראייה אצלנו היום בהעדר בית דין הגדול... ודע שהחשבון הזה שנמנה אותו היום ונדע בו ראשי החדשים והמועדים אי אפשר לעשותו אלא בארץ ישראל לבד. אלא בעת הצורך ובהעדר החכמים מארץ ישראל אז אפשר לבית דין הסמוך בארץ ישראל שיעבר השנים ויקבע חדשים בחוצה לארץ... ובזה קושי גדול חזק. והידוע תמיד שבית דין הגדול אמנם היה בארץ ישראל והם יקבעו חדשים ויעברו שנים ... ובכאן שורש גדול מאד משרשי האמונה לא ידעו ולא יתבונן במקומו אלא מי שדעתו עמוקה. וזה שהיותנו היום בחוצה לארץ מונים במלאכת העבור שבידינו ואומרים שזה היום ראש חדש זה היום יום טוב לא מפני חשבוננו נקבעהו יום טוב בשום פנים אלא מפני שבית דין הגדול שבארץ ישראל כבר קבעוהו זה היום ראש חודש או יום טוב. ומפני אמרם שזה היום ראש חדש או יום טוב יהיה ראש חדש או יום טוב, בין שהיתה פעולתם זאת בחשבון או בראיה.... ואנחנו אמנם נחשב

היום כדי שנדע היום שקבעו הם ר"ל בני ארץ ישראל בו ר"ח...ועל קביעתם נסמוך. לא על חשבוננו. אבל חשבוננו הוא לגלויי מילתא. והבין זה מאד. ואני אוסיף לך באור. אילו איפשר דרך משל שבני ארץ ישראל יעדרו מארץ ישראל, חלילה לאל מעשות זאת כי הוא הבטיח שלא ימחה אותות האומה מכל וכל, ולא יהיה שם בית דין ולא יהיה בחוצה לארץ בית דין שנסמך בארץ. הנה חשבוננו זה לא יועילנו אז כלום בשום פנים. לפי שאין לנו רשות שנחשב בחוצה לארץ ונעבר שנים ונקבע חדשים אלא בתנאים הנזכרים כמו שבארנו. כי מציון תצא תורה ודבר י"י מירושלים (ישעי' ב מיכה ד).

### שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן רלד

וס"ל לרמב"ם דמה שחשבו הראשונים שנים וחדשים וקדשום זה לא יועיל אלא כשעכ"פ נשאר בא"י אפי' כורמ' ויגב' ישראל אשר בהגיע זמן ועידן ההוא ואז הכורמ' יקבעו מועדים עפ"י חשבון הקדמונים ההמה לפי מה שרואה בלוח ההיא ובסדר העיבור של כל שנה ועי"ז מתקדשים המועדים בכל העולם ואי לאו לא יועיל חשבון וקידש הקדמונים ושבטלה כל התורה חלילה ואין כאן אומה ישראלית ח"ו...

### שו"ת יוסף אומץ, החיד"א, סימן יט

חיובא רמיא על כל בני חוץ לארץ להשתדל שיהיו ישראל בארץ ישראל. דאם לא, ח"ו יהיו בני גולה בלי ראש חודש ומועדים... לדעת הרמב"ם... צריך שיהיו ישראל בארץ ישראל, ואם לאו בטל הכל חס וחלילה, אחת דתו.

### מדרש תנחומא (בובר) פרשת בא סימן יב

ר' יהושע בן לוי אמר למה הדבר דומה למלך שהיה לו, [אורלוגין] והיה מביט בה, והיה יודע איזו שעה של יום, לא עשה אלא כונן שעמד בנו על פרקו, אמר לו בני עד עכשיו [אורלוגין] זה היה בידי, מעכשיו מסור הוא לך. כך הקדוש ברוך הוא היה מקדש חדשים ומעבר שנים, כיון שעמדו ישראל, אמר להם עד עכשיו חשבון של חדשים ושל שנים בידי מכאן ואילך הרי הן מסורין לכם, שנאמר החודש הזה לכם.

### למדני אלוהי / לאה גולדברג

לְמִדְנִי, אֱלֹהִי, בְּרֹךְ וְהִתְפַּלֵּל  
עַל סוֹד עֲלֵה קָמֵל, עַל נִגְה פְּרִי בָשֵׁל,  
עַל הַחֲרוֹת הַזֹּאת: לְרֹאוֹת, לְחוּשׁ, לְנִשָּׁם,  
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְשִׁל.

לְיַמֵּד אֶת שְׁפָתוֹתַי בְּרֹכָה וְשִׁיר הַלֵּל  
בְּהִתְחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בְּקָרָה וְעִם לַיִל,  
לְבַל יְהִי יוֹמִי הַיּוֹם כְּתִמּוֹל שְׁלִשּׁוֹם.  
לְבַל יְהִי עָלַי יוֹמִי הָרֵגֶל.